

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

2 DÉCEMBRE 1998

**Projet de loi relative au
contentieux en matière fiscale**

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

N° 103 DE M. DELCROIX ET CONSORTS

Art. 9

Au littera A), remplacer le 1° comme suit:

« 1° le § 5 est abrogé. »

Justification

Dans le cadre du projet de loi relatif au contentieux en matière fiscale, la Chambre des représentants a approuvé un amendement visant à modifier l'article 327, § 5, CIR 92. Sur la base du nouveau texte, la CBF et l'OCA ont l'obligation d'informer le ministre des Finances lorsque, à l'occasion du contrôle de ces établissements, ils constatent l'existence d'un mécanisme particulier ayant pour but ou pour effet d'encourager la fraude fiscale dans le chef de tiers.

Voir:

Documents du Sénat:

1-966 - 1997/1998:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

Nos 2 à 5: Amendements.

1-966 - 1998/1999:

Nos 6 et 7: Amendements.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1998-1999

2 DECEMBER 1998

**Wetsontwerp betreffende
de beslechting van fiscale geschillen**

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 103 VAN DE HEER DELCROIX C.S.

Art. 9

Het 1° onder A) vervangen als volgt:

« 1° paragraaf 5 wordt opgeheven. »

Verantwoording

In de Kamer van volksvertegenwoordigers werd op het voorliggende wetsontwerp betreffende de beslechting van fiscale geschillen een amendement goedgekeurd dat ertoe strekte artikel 327, § 5, WIB 92 in die zin te wijzigen dat de Commissie voor het Bank- en Financiewezien en de Controledienst voor de Verzekeringen de minister van Financiën dienen te informeren telkens als zij vaststellen dat een door hen gecontroleerde instelling een bijzonder mechanisme heeft opgezet dat tot doel of tot gevolg heeft belastingontduiking door derden aan te moedigen.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-966 - 1997/1998:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nrs. 2 tot 5: Amendementen.

1-966 - 1998/1999:

Nrs. 6 en 7: Amendementen.

Ce § 5 de l'article 327 a été rédigé comme suit:

«La Commission bancaire et financière informe immédiatement le ministre des Finances lorsqu'elle constate qu'un organisme dont elle assure le contrôle a mis en place un mécanisme particulier qui a pour but ou pour effet d'encourager la fraude fiscale dans le chef de tiers.»

Les services de la Commission européenne ont cependant, à cet égard, attiré l'attention sur le fait que le devoir d'information de la CBF, élargi au sens visé ci-dessus, est contraire à la première directive bancaire dans la mesure où il concerne des cas qui ne tombent pas sous l'emprise du droit pénal.

Voir aussi l'amendement n° 109.

N° 104 DE M. HATRY

(Sous-amendement à l'amendement n° 76 du gouvernement)

Art. 30

Supprimer la 3e modification proposée.

Justification

L'amendement du gouvernement est en retrait par rapport à la situation actuelle. En effet, dans le 3e alinéa de l'article 374 CIR actuel, le réclamant peut demander à être entendu et à obtenir communication des pièces du dossier à n'importe quel moment pendant l'instruction de la réclamation. L'amendement est moins favorable au contribuable puisqu'il exige que la demande soit faite dans la réclamation même. En outre, ledit amendement ne mentionne plus expressément la possibilité de prendre communication des pièces du dossier.

N° 105 DE M. HATRY

Art. 35

À l'article 409 proposé apporter les modifications suivantes :

A) Supprimer les mots «de voies d'exécution»;

B) Compléter l'article par un second alinéa, libellé comme suit :

«Pour l'application du présent article et de l'article suivant, l'action en justice s'étend à la première instance, à l'instance d'appel et à l'instance en cassation. Le délai d'appel et le délai d'introduction d'un pourvoi en cassation sont suspensifs.»

Justification

L'article 409 du CIR vise, à l'évidence, les saisies conservatoires. La référence faite aux voies d'exécution ne s'indique donc pas puisque cette dernière n'est pas une mesure «destinée à garantir le

Die § 5 van artikel 327 werd geformuleerd als volgt:

«De Commissie voor het Bank- en Financiewezen informeert onmiddellijk de minister van Financiën wanneer zij vaststelt dat een instelling waarover zij controle uitoefent, een bijzonder mechanisme heeft opgezet dat tot doel of tot gevolg heeft belastingontduiking door derden aan te moedigen.»

De diensten van de Europese Commissie hebben er echter op gewezen dat de aldus verruimde meldingsplicht van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen strijdig is met de eerste bankrichtlijn aangezien het gaat om gevallen die niet onder het strafrecht vallen.

Zie ook amendement nr. 109.

Leo DELCROIX.

Johan WEYTS.

Magdeleine WILLAME-BOONEN.

Nr. 104 VAN DE HEER HATRY

(Subamendement op amendement nr. 76 van de regering)

Art. 30

Het 3° doen vervallen.

Verantwoording

Het regeringsamendement is achterhaald. Het derde lid van het huidige artikel 374 WIB bepaalt immers nu al dat de indiener van het bezwaar kan vragen om gehoord te worden en inzage te krijgen van de stukken van het dossier op ongeacht welk ogenblik tijdens het onderzoek van het bezwaarschrift. Het amendement is voor de belastingplichtige nadeler aangezien het eist dat de aanvraag in het bezwaarschrift zelf geformuleerd wordt. Daarenboven voorziet dat amendement niet langer uitdrukkelijk in de mogelijkheid om inzage te krijgen van de stukken van het dossier.

Nr. 105 VAN DE HEER HATRY

Art. 35

In het voorgestelde artikel 409 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) De woorden «van middelen tot tenuitvoerlegging» doen vervallen;

B) Het artikel aanvullen met een tweede lid, luiende :

«Voor de toepassing van dit artikel en van het volgend artikel kan de vordering in rechte worden ingesteld in eerste aanleg, in hoger beroep en in cassatie. De termijn van hoger beroep en de termijn van voorziening in cassatie hebben schorsende werking.»

Verantwoording

Artikel 409 van het WIB beoogt duidelijk het bewarend beslag. De verwijzing naar de middelen tot tenuitvoerlegging is hier dus niet wenselijk aangezien die tenuitvoerlegging geen maatregel is

recouvrement» mais une mesure tendant au recouvrement pur et simple.

L'article 409, combiné avec l'article 410, reconnaît un certain effet suspensif à la réclamation et à l'action en justice : en dépit du fait que l'État dispose d'un titre exécutoire, le rôle, il ne peut exiger le paiement dans la mesure où l'impôt est contesté, mais tout au plus procéder à des mesures conservatoires. Il convient dès lors de préciser que cet effet suspensif de l'action en justice s'étend à l'instance d'appel, à l'instance en cassation éventuelle, et même aux délais d'appel et de cassation, comme le prévoit l'article 33 du projet en matière de pourvoi en cassation.

Nº 106 DE M. HATRY

(Sous-amendement à l'amendement n° 79 du gouvernement)

Art. 41

Au § 2 proposé, apporter les modifications suivantes :

A) Au premier alinéa, supprimer les mots «et se terminant à la fin du 24e mois après la date de réception de la réclamation»;

B) Au 3e alinéa, remplacer les mots «délai de 24 mois visé à l'alinéa 1er» par les mots «*délai de 24 mois après la date de réception de la réclamation*».

Justification

Selon la justification donnée par le gouvernement à son amendement, la suspension des intérêts a pour but de ne pas pénaliser le contribuable du fait que l'administration ne prend pas de décision. Dans cette optique, l'on ne voit pas pourquoi cette période de suspension devrait être limitée à une période de 24 mois seulement alors que le gouvernement envisage expressément l'hypothèse dans laquelle aucune décision ne serait encore intervenue en ledit délai.

Nº 107 DE M. HATRY

Art. 43

Dans l'article 419 proposé, au premier alinéa, remplacer le 4° par la disposition suivante :

«4° en cas de remboursement de précompte mobilier indu au redévable visé à l'article 261 ou de précompte professionnel indu au redévable visé à l'article 270, au plus tard à l'expiration du mois de l'introduction de la réclamation tendant au remboursement ou, à défaut de réclamation, de l'action en justice. »

Justification

Le projet réforme de manière excellente la matière des intérêts moratoires dus par l'État en cas de remboursement de sommes payées indûment.

die ertoe strekt de invordering te waarborgen maar wel een maatregel die louter de invordering beoogt.

Artikel 409 en artikel 410 hebben voor het bezwaar en de vordering in rechte een enigszins schorsende werking : hoewel de Staat beschikt over een uitvoerbare titel, namelijk het aanslagbiljet, kan hij de betaling niet eisen wanneer de belasting betwist wordt. Hij kan ten hoogste bewarende maatregelen nemen. Het is derhalve wenselijk te bepalen dat de schorsing van de vordering in rechte ook geldt in hoger beroep en bij eventueel cassatieberoep. Zelfs de termijnen van hoger beroep en cassatie schorsen de tenuitvoerlegging van de gerechtelijke beslissing, zoals artikel 33 van het ontwerp bepaalt.

Nr. 106 VAN DE HEER HATRY

(Subamendement op amendement nr. 79 van de regering)

Art. 41

In het voorgestelde § 2 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) In het eerste lid de woorden «en afloopt op het einde van de 24e maand en na de datum van de ontvangst van het bezwaarschrift» doen vervallen;

B) In het derde lid de woorden «de in het eerste lid bedoelde termijn van 24 maanden» vervangen door de woorden «de termijn van 24 maanden na de datum van ontvangst van het bezwaarschrift».

Verantwoording

Volgens de verantwoording van het regeringsamendement heeft de opschoring van de interessen tot doel de belastingplichtige niet te bestraffen voor het feit dat de administratie geen beslissing neemt. Het is dan ook onbegrijpelijk waarom die opschoringsperiode beperkt zou moeten worden tot slechts 24 maanden terwijl de regering uitdrukkelijk rekening houdt met het geval waarin er binnen die termijn nog geen beslissing is genomen.

Nr. 107 VAN DE HEER HATRY

Art. 43

In het voorgestelde artikel 419, eerstelid, het 4° vervangen door de volgende bepaling :

«4° in geval van terugbetaling van onverschuldigde roerende voorheffing aan de schuldenaar bedoeld in artikel 261 of van onverschuldigde bedrijfsvoorheffing aan de schuldenaar bedoeld in artikel 270, uiterlijk op het einde van de maand waarin het bezwaarschrift is ingediend waarbij de terugbetaling wordt gevorderd of waarin, bij gebrek aan bezwaarschrift, de rechtsvordering is ingesteld. »

Verantwoording

Dit ontwerp hervormt op uitstekende wijze de aangelegenheid van de door de Staat verschuldigde moratoriumintresten bij de terugbetaling van gestorte onverschuldigde bedragen.

En matière de précompte mobilier et de précompte professionnel, on comprend mal cependant la distinction faite par le texte proposé de l'article 419 du CIR 1992 entre les hypothèses suivantes:

— un excédent de précompte professionnel ou de précompte mobilier est remboursé au bénéficiaire des revenus après l'expiration du délai ordinaire d'imposition: en ce cas, d'après le projet, l'État doit des intérêts moratoires (article 419, 3°);

— des sommes versées à titre de précompte mobilier ou de précompte professionnel sont remboursées au redevable de ces précomptes: en ce cas, d'après le projet, il n'est dû aucun intérêt moratoire (article 419, 4°).

L'exposé des motifs ne fournit aucune justification de cette distinction.

D'après le dernier état de la jurisprudence de la Cour de cassation, des intérêts de retard sont dus par l'État en cas de remboursement au redevable d'un précompte dans le cas où celui-ci a été enrôlé (Cass., 19 janvier 1996, *Bull. Cass.*, n° 43), mais non lorsqu'il a été payé spontanément.

Que le précompte mobilier ou professionnel indu ait été enrôlé ou payé spontanément, l'amendement propose que des intérêts de retard soient dus en cas de restitution au redevable à partir de l'expiration du mois de l'introduction de la réclamation de celui-ci ou, à défaut de réclamation, à partir de l'expiration du mois de l'introduction de l'action en justice.

Nº 108 DE M. HATRY

Art. 50

Au § 1er de l'article 81bis proposé, supprimer le troisième alinéa.

Justification

Une prescription de 7 ans est exorbitante. Pour s'en convaincre, il suffit de voir que la première hypothèse envisagée, à laquelle le délai de 7 ans serait applicable, n'implique même pas une quelconque intention frauduleuse. Or, pour les taxes éludées avec une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, la prescription n'est que de 5 années en vertu de l'alinéa 2 de l'article 81bis.

Il y a donc lieu de supprimer cette prescription exorbitante de 7 années.

Paul HATRY.

Nº 109 DE M. DELCROIX ET CONSORTS

Art. 82bis (nouveau)

Insérer un chapitre IIbis (nouveau), intitulé:

« Modification apportée à l'arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935 », comprenant un article 82bis, rédigé comme suit:

Wat de roerende voorheffing en de bedrijfsvoorheffing betreft, is ons evenwel niet duidelijk op grond waarvan de voorgestelde tekst van artikel 419 van het WIB 1992 een onderscheid maakt tussen de volgende gevallen:

— een overschot van bedrijfsvoorheffing of van roerende voorheffing wordt terugbetaald aan de verkrijger van de inkomsten na verloop van de gewone aanslagtermijn: in dat geval is de Staat volgens het ontwerp moratoriumintresten verschuldigd (artikel 419, 3°);

— bedragen die werden gestort als roerende voorheffing of als bedrijfsvoorheffing worden terugbetaald aan de schuldenaars van die voorheffingen: in dat geval is volgens het ontwerp geen enkele moratoriumintrest verschuldigd (artikel 419, 4°).

De memorie van toelichting geeft geen enkele verantwoording voor dat onderscheid.

Volgens de laatste stand van de rechtspraak van het Hof van Cassatie is de Staat slechts nalatigheidsintresten verschuldigd bij de terugbetaling van een voorheffing aan de schuldenaar wanneer die voorheffing ten kohiere werd gebracht (Cass., 19 januari 1996, *Bull. Cass.*, nr. 43), en niet wanneer die voorheffing spontaan werd betaald.

Ongeacht het feit of de onverschuldigde roerende voorheffing of bedrijfsvoorheffing ten kohiere werd gebracht of spontaan werd betaald, stelt het amendement voor dat nalatigheidsintresten verschuldigd zouden zijn in geval van teruggaaf aan de schuldenaar na afloop van de maand waarin het bezwaarschrift waarbij de terugbetaling wordt gevorderd, werd ingediend of waarin, bij gebrek aan bezwaarschrift, de rechtsvordering werd ingesteld.

Nr. 108 VAN DE HEER HATRY

Art. 50

In § 1 van het voorgestelde artikel 81bis het derde lid doen vervallen.

Verantwoording

Een verjaringstermijn van 7 jaar is overdreven. Om daarvan overtuigd te raken is het voldoende vast te stellen dat het eerste beoogde geval waarop de verjaringstermijn van 7 jaar van toepassing zou zijn, niet eens bedrieglijk opzet impliceert. Voor belastingen die ontweken worden met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, geldt krachtens het tweede lid van artikel 81bis een verjaringstermijn van slechts 5 jaar.

Die overdreven verjaringstermijn van 7 jaar moet dus vervallen.

Nr. 109 VAN DE HEER DELCROIX C.S.

Art. 82bis (nieuw)

Een hoofdstuk IIbis (nieuw) invoegen met als opschrift:

« Wijziging van het koninklijk besluit nr. 185 van 9 juli 1935 » en waarin een artikel 82bis wordt opgenomen, luidende:

«Art. 82bis. — L'article 38bis de l'arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935, inséré par l'article 153, 1°, de la loi du 22 mars 1993, est remplacé comme suit:

«Art. 38bis. — La Commission bancaire et financière ne connaît pas de questions d'ordre fiscal.

Toutefois, la Commission bancaire et financière dénonce aux autorités judiciaires les mécanismes particuliers ayant pour but ou pour effet de favoriser la fraude fiscale dans le chef de tiers mis en place par un établissement de crédit ou une entreprise d'investissement dont elle assure le contrôle, lorsqu'elle a connaissance du fait que ces mécanismes particuliers constituent, dans le chef de ces établissements ou entreprises mêmes, en tant qu'auteur, coauteur ou complice, un délit fiscal sanctionné pénalement.»

Justification

Cet amendement forme un ensemble avec l'amendement n° 103 à l'article 9.

Cet amendement, qui peut remplacer l'amendement antérieur n° 10, déposé au Sénat, vise en premier lieu à rendre l'obligation d'information de la CBF conforme au secret professionnel auquel elle est tenue en vertu des directives européennes bancaires, c'est-à-dire limitée aux cas qui relèvent du droit pénal. En raison de cette limitation, il est préférable de prévoir une dénonciation auprès du ministère public, étant entendu que celui-ci peut évidemment transmettre les informations qui démontrent une fraude fiscale au ministre des Finances, aux conditions déterminées par la législation fiscale.

Il va de soi que la CBF ne peut transmettre au ministère public que les informations qui sont pénalement pertinentes dans le chef des établissements qu'elle contrôle.

En plus, cet amendement est plus adapté au principe selon lequel la CBF, selon son statut organique, n'a pas de compétences en matière fiscale.

Un mécanisme semblable est déjà mis en application pour poursuivre les mécanismes de blanchiment que la Cellule de traitement des informations financières constate. Dans ce cas aussi, celle-ci doit transmettre les informations aux parquets compétents. Il en diffère dans le fait que l'obligation d'information n'existe pas, comme pour la Cellule, pour les indices sérieux de blanchiment, mais bien seulement pour la constatation effective du recours aux mécanismes particuliers, constatation faite au départ des possibilités d'investigations propres à la CBF.

L'amendement élargit l'obligation de dénonciation à tous les mécanismes particuliers fiscaux qui constituent un délit fiscal sanctionné pénalement et donc pas uniquement pour les mécanismes qui constituent une infraction au CIR. On ne peut, en effet, pas concevoir pourquoi la violation organisée et systématique d'autres règles fiscales (par exemple, taxe boursière) échapperait à l'obligation d'information. Dans ce sens, l'amendement comporte un élargissement de l'obligation de dénonciation, car l'ancien article 38bis de l'arrêté royal n° 185 prévoyait au contraire seule-

«Art. 82bis. — Artikel 38bis van het koninklijk besluit nr. 185 van 9 juli 1935, ingevoegd bij artikel 153, 1°, van de wet van 22 maart 1993, wordt vervangen door de volgende tekst:

«Art. 38bis. — De Commissie voor het bank- en financiewezen is niet bevoegd inzake belastingaangelegenheden.

De Commissie voor het bank- en financiewezen doet evenwel bij het gerecht aangifte van de bijzondere mechanismen die door een kredietinstelling of een beleggingsonderneming die onder haar toezicht staat, zijn opgezet met als doel of gevolg fiscale fraude door derden te bevorderen, wanneer zij er kennis van heeft dat deze bijzondere mechanismen voor de kredietinstelling of beleggingsonderneming zelf, als dader, mededader of medeplichtige, een onder het strafrecht vallend fiscaal misdrijf vormen.»

Verantwoording

Dit amendement vormt een geheel met amendement nr. 103 op artikel 9.

Dit amendement, dat het eerder in de Senaat ingediende amendement nr. 10 kan vervangen, strekt er in de eerste plaats toe de meldingsplicht van de Commissie voor het bank- en financiewezen in overeenstemming te brengen met het beroepsgeheim waartoe zij gehouden is krachtens de Europese bankrichtlijnen, dat wil zeggen beperkt tot de gevallen die onder het strafrecht vallen. Wegens deze beperking verdient het de voorkeur dat de melding bij het openbaar ministerie gebeurt, met dien verstande dat het openbaar ministerie, onder de voorwaarden bepaald in de belastingwetgeving, de inlichtingen die belastingontduiking aan het licht brengen, uiteraard aan de minister van Financiën kan doorgeven.

Het spreekt in die context voor zich dat de Commissie voor het bank- en financiewezen aan het openbaar ministerie alleen inlichtingen kan doorgeven die voor strafvervolging van de onder haar toezicht ressorterende instellingen in aanmerking komen.

Daarenboven is dit amendement meer in overeenstemming met het principe dat de Commissie voor het bank- en financiewezen krachtens haar eigen organiek statuut niet bevoegd is in belastingaangelegenheden.

Een gelijkaardig mechanisme is reeds in gebruik om de witwas-mechanismen die door de Cel voor financiële informatieverwerking worden vastgesteld, strafrechtelijk te vervolgen. Ook in dat geval moet de CFI inlichtingen doorspelen aan de bevoegde parketten. In tegenstelling tot de informatieplicht voor de Cel voor financiële informatieverwerking wordt er echter, vanwege de eigen onderzoeks mogelijkheden van de Commissie voor het bank- en financiewezen, enkel een meldingsplicht opgelegd na de vaststelling van het gebruik van deze bijzondere mechanismen. Het volstaat dus niet dat er alleen «ernstige aanwijzingen» in die richting zouden bestaan.

Het amendement laat de meldingsplicht gelden voor alle bijzondere fiscale mechanismen die een onder het strafrecht vallend fiscaal misdrijf vormen en dus niet enkel voor mechanismen die een overtreding van het Wetboek van de inkomstenbelastingen vormen. Er valt immers niet in te zien waarom een systematische en georganiseerde schending van andere belastingregels, zoals bijvoorbeeld de beurstaksen, aan de meldingsplicht zou ontsnappen. In die zin houdt het amendement een verruiming in van de meldingsplicht, aangezien het vroegere artikel 38bis van het

ment une exception de dénonciation de certains mécanismes particuliers dont il est question à l'article 327, § 5, du CIR 1992.

C'est aussi pourquoi la disposition relative à l'obligation de dénonciation n'est plus reprise dans le CIR, mais bien dans le statut organique de la CBF (arrêté royal n° 185 du 9 juillet 1935).

koninklijk besluit nr. 185 alleen voorzag in de uitzondering van melding van bepaalde bijzondere mechanismen waarvan sprake is in artikel 327, § 5, WIB 1992.

Om deze reden werd ook verkozen om de bepaling inzake de meldingsplicht niet langer op te nemen in het Wetboek van de inkomstenbelastingen, maar wel in het organiek statut van de Commissie voor het bank- en financiewezen (koninklijk besluit nr. 185 van 9 juli 1935).

Leo DELCROIX.
Johan WEYTS.
Magdeleine WILLAME-BOONEN.

Nº 110 DU GOUVERNEMENT

(Voir doc. n° 966/7).

Nº 111 DU GOUVERNEMENT

(Sous-amendement à l'amendement n° 79 du gouvernement).

Art. 41

Remplacer le 2e par la disposition suivante:

« 2e le § 2 est remplacé par la disposition suivante :

« § 2. À défaut de notification de la décision visée à l'article 375, § 1er, dans les six mois de la date de la réception de la réclamation, l'intérêt de retard prévu au § 1er n'est pas dû sur la partie de la cotisation qui excède le montant déterminé conformément à l'article 410, pendant la période commençant au premier du mois qui suit celui de l'expiration du délai de six mois et allant jusqu'à la fin du mois de l'introduction de la demande conformément à l'article 1385undecies du Code judiciaire et, en l'absence d'une telle demande, jusqu'à la fin du mois au cours duquel la décision précitée a été notifiée. »

Justification

La suspension de l'intérêt de retard sur la partie de la cotisation considérée, en vertu de l'article 410, comme une dette certaine et liquide a pour objet de ne pas pénaliser le contribuable du fait que l'administration n'a pas pris de décision.

La date de départ de la suspension est ainsi ramenée du premier jour du 19e mois qui suit l'introduction de la réclamation au premier jour du 7e mois qui suit la date de réception de la réclamation.

La justification de la suspension disparaît aussitôt que l'autorité administrative a notifié une décision ou dès que le contribuable, avant la date de la notification de la décision, a introduit une demande conformément à l'article 1385undecies du Code judiciaire.

Art. 41

Het 2e vervangen door de volgende bepaling:

« 2e § 2 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 2. Geschiedt de kennisgeving van de in artikel 375, § 1, bedoelde beslissing niet binnen zes maanden na de datum van de ontvangst van het bezwaarschrift, dan is de in § 1 bedoelde nalatigheidsinterest niet verschuldigd voor het gedeelte van de aanslag dat hoger is dan het overeenkomstig artikel 410 vastgesteld bedrag, gedurende het tijdperk dat begint op de eerste van de maand die volgt op die waarin de termijn van zes maanden verstrijkt en afloopt op het einde van de maand waarin een vordering overeenkomstig artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek wordt ingesteld en, bij ontstentenis van een dergelijke vordering, op het einde van de maand waarin de voormelde beslissing ter kennis is gebracht. »

Verantwoording

De opschorting van de nalatigheidsinterest op het gedeelte van de aanslag dat overeenkomstig artikel 410 als een zekere en vaststaande schuld wordt beschouwd heeft tot doel de belastingschuldige niet te bestraffen voor het feit dat de administratie geen beslissing neemt.

De begindatum voor de opschorting wordt evenwel teruggebracht van de eerste van de 19e maand na de indiening van het bezwaarschrift tot de eerste van de 7e maand na de datum van ontvangst van het bezwaarschrift.

De rechtvaardiging van de opschorting verdwijnt van zodra de administratieve overheid een beslissing ter kennis heeft gebracht of indien de belastingschuldige vóór de datum van kennisgeving van de beslissing overeenkomstig artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek een vordering heeft ingesteld.

Nº 112 DE M. HOTYAT

Art. 8bis (nouveau)

Insérer un article 8bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 8bis. — L'article 318, alinéa 1er, du même Code, doit être interprété comme suit:

«L'administration peut à l'égard des établissements de banque, de change, de crédit et d'épargne — comme à l'égard de tout contribuable — se prévaloir de l'ensemble des règles applicables en vertu des articles 315, 315bis et 316. Toutefois, par dérogation aux dispositions de l'article 317, elle n'est pas autorisée à recueillir dans les comptes, livres et documents de ces établissements des renseignements relatifs aux clients de ces établissements qui seront destinés à procéder à l'imposition de ceux-ci.»

Justification

Cet amendement a une portée interprétative.

À l'origine, en matière d'impôt sur les revenus, les moyens de contrôle et d'investigation du fisc à l'égard des banques et autres institutions financières étaient en principe illimités.

Les banques bénéficiaient toutefois d'une confiance coutumière et jouissaient malgré tout d'un «secret bancaire» de facto (à ce sujet, voir les travaux préparatoires de la loi du 20 novembre 1962 portant réforme du code des impôts sur les revenus; doc. parl. Chambre 61/62, n° 254/42; Sénat 61/62, n° 366).

Le passage d'une norme coutumière à une disposition légale formelle fut réalisé par l'adoption de l'article 34 de la loi du 8 août 1980 relative aux propositions budgétaires 1979-1980, et repris à l'actuel article 318, alinéa 1er, du CIR/92. Celui-ci dispose que :

«Par dérogation aux dispositions de l'article 317, et sans préjudice de l'application des articles 315, 315bis et 316, l'administration n'est pas autorisée à recueillir, dans les comptes, livres et documents des établissements de banque, de change, de crédit et d'épargne, des renseignements en vue de l'imposition de leurs clients.»

L'article 318, alinéa 1er, CIR/92 précise donc deux règles fondamentales. Tout d'abord, il confirme que les établissements de banque, de change, de crédit et d'épargne ne peuvent se soustraire aux dispositions des articles 315, 315bis et 316, relatifs aux obligations des contribuables en cas d'investigation et de contrôle durant la procédure d'imposition.

Par ailleurs, l'article en question déroge explicitement aux dispositions de l'article 317, CIR/92, dont il ressort que les renseignements recueillis chez un contribuable peuvent également être invoqués en vue de l'imposition des tiers, en interdisant expressément de recueillir auprès de ces établissements, à l'occasion d'une enquête effectuée sur la base des articles 315, 315bis ou 316 CIR/92, des renseignements en vue de l'imposition de leurs clients.

En se retranchant de façon restrictive derrière le verbe «recueillir» et en ignorant de surcroît totalement le contexte de la disposition notamment les mots «en vue de l'imposition de leurs clients», il est ainsi donné à l'article 318, alinéa 1er, CIR 92, une portée qui

Nr. 112 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 8bis (nieuw)

Een artikel 8bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 8bis. — Het eerste lid van artikel 318 van hetzelfde Wetboek moet als volgt worden geïnterpreteerd:

«De administratie kan zich tegenover de bank, wissel-, krediet- en spaarinstellingen — net als tegenover alle andere belastingplichtigen — beroepen op alle regels die vervat zijn in de artikelen 315, 315bis en 316. In afwijking van artikel 317 is zij evenwel niet gemachtigd om in de rekeningen, boeken en documenten van deze instellingen inlichtingen in te zamelen over de cliënten van deze instellingen met het doel hen te belasten.»

Verantwoording

Dit amendement heeft een interpretatief doel.

Aanvankelijk beschikten de belastingdiensten, wanneer het ging om inkomstenbelastingen, over onbeperkte controle- en onderzoeksbevoegdheden tegenover de banken en andere financiële instellingen.

In de praktijk genoten de banken evenwel een soort eeuwendoud, onaantastbaar vertrouwen en gold er dus een feitelijk «bankgeheim» (zie hierover de parlementaire voorbereiding van de wet van 20 november 1962 houdende hervorming van de inkomstenbelastingen; stuk Kamer 61/62, nr. 254/42; stuk Senaat 61/62, nr. 366).

Deze gewoonterechtsregel werd een formele wet door de goedkeuring van artikel 34 van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980, overgenomen in het huidige artikel 318, eerste lid, van het WIB/92. Dat artikel bepaalt :

«In afwijking van de bepalingen van artikel 317, en onvermindert de toepassing van de artikelen 315, 315bis en 316, is de administratie niet gemachtigd om in de rekeningen, boeken en documenten van de bank-, wissel-, krediet- en spaarinstellingen inlichtingen in te zamelen met het oog op het belasten van hun cliënten.»

Artikel 318, eerste lid, WIB/92, bevat dus twee fundamentele regels. Ten eerste bevestigt het dat de bank-, wissel-, krediet- en spaarinstellingen zich niet kunnen onttrekken aan de bepalingen uit de artikelen 315, 315bis en 316 aangaande de plichten van de belastingplichtigen in geval van onderzoek en controle tijdens de belastingprocedure.

Vervolgens bevat artikel 318 een uitdrukkelijke afwijking van artikel 317, WIB/92, dat bepaalt dat inlichtingen die zijn ingewonnen bij een belastingplichtige ook mogen worden gebruikt om derden te belasten. Artikel 318 verbiedt immers uitdrukkelijk dat naar aanleiding van een onderzoek op basis van de artikelen 315, 315bis of 316 WIB/92, bij de reeds genoemde instellingen inlichtingen worden verzameld om hun cliënten te belasten.

Door het werkwoord «inzamelen» restrictief te interpreteren en de verdere context van de bepalingen, met name de woorden «met het oog op het belasten van hun cliënten» volledig te negeren, heeft artikel 318, eerste lid, WIB/92, een strekking gekregen

excède largement l'intention du législateur. En effet, le verbe «recueillir» ne peut en aucun cas être interprété dans le sens «prendre connaissance», l'article 318, alinéa 1er, CIR/92, constituant une dérogation explicite à l'article 317, alinéa 1er, CIR/92, et non une dérogation aux articles 315, 315bis et 316, comme le secteur en question le prétend.

L'accès à des données nominatives pour effectuer un contrôle efficace d'une institution financière est une nécessité. En effet, l'absence de données nominatives est de nature à obscurcir les circonstances réelles de certaines opérations, notamment, les liens unissant les opérations internes ne pourraient pas ou quasiment pas être établis.

Des documents nominatifs sont en particulier indispensables pour:

- pouvoir apprécier si les règles en matière de précompte mobilier sont correctement appliquées;
- pouvoir déceler l'existence éventuelle d'avantages anommaux ou bénévoles;
- pouvoir contrôler le bien-fondé des réductions de valeur pour créances douteuses;
- vérifier s'il ne se produit pas des cas pouvant donner lieu à l'application de l'article 318, alinéa 2, CIR/92.

En effet, l'article 318, CIR/92, vise à déceler, à l'occasion du contrôle de la situation fiscale d'une banque ou d'une institution financière, des cas individuels de fraude. Pour pouvoir atteindre cet objectif, il est nécessaire de disposer de documents nominatifs.

La lecture conjointe du premier et du second alinéa de l'article 318, CIR/92, montre ainsi à suffisance:

- qu'il n'existe pas d'obstacle à ce que les agents taxateurs prennent connaissance de documents nominatifs lors du contrôle de la situation fiscale d'une banque ou d'une telle institution;
- qu'il est formellement exclu que ces données puissent éventuellement être utilisées pour la taxation des clients de la banque ou de l'institution financière;
- que ce n'est uniquement dans des circonstances clairement déterminées et moyennant le strict respect de conditions de fond et de forme, que des renseignements peuvent être recueillis auprès de ces établissements en vue de l'imposition de leurs clients.

En principe, il ne devrait donc exister aucun problème quant à l'application de cette disposition légale.

Cependant, de par l'attitude du secteur bancaire, la situation se présente toutefois autrement. Le présent amendement interpréatif vise par conséquent à permettre l'exacte application de l'article 318, CIR/92, en dissipant toute controverse à son sujet.

N° 113 DE M. HOTYAT

Art. 8ter (nouveau)

Insérer un article 8ter (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 8ter. — L'article 318, alinéa 2, du même Code est remplacé par le texte suivant:

«*Si cependant, une enquête effectuée auprès d'un établissement visé à l'alinéa 1er ou auprès de tout autre contribuable, sur base des articles 315, 315bis et 316, a fait apparaître des éléments concrets permet-*

die veel verder gaan dan de bedoelingen van de wetgever. Het woord «inzamelen» mag geenszins worden geïnterpreteerd als «kennis nemen van», omdat artikel 318, eerste lid, WIB/92, een uitdrukkelijke afwijking vormt van artikel 317, eerste lid, WIB/92, en niet van de artikelen 315, 315bis en 316, zoals de betrokken sector beweert.

Om een financiële instelling efficiënt te kunnen controleren is de toegang tot documenten die een naam bevatten onontbeerlijk. Zonder nominatieve gegevens kan niet worden achterhaald hoe bepaalde operaties precies zijn verlopen en kan met name niet of nauwelijks worden vastgesteld wat het verband is tussen de interne operaties.

Nominatieve documenten zijn vooral nodig om:

- na te gaan of de regels inzake roerende voorheffing correct zijn toegepast;
- eventuele abnormale of ongefundeerde voordelen op te sporen;
- na te gaan of waardeverminderingen voor dubieuze schulden wel gefundeerd zijn;
- te kijken of zich geen gevallen hebben voorgedaan waarop artikel 318, tweede lid, WIB/92 van toepassing is.

Artikel 318, WIB/92, heeft immers tot doel dat bij de controle van de fiscale situatie van een bank of een financiële instelling individuele gevallen van belastingontduiking kunnen worden opgespoord. Om dit doel te bereiken moet men over nominatieve documenten kunnen beschikken.

De gezamenlijke lezing van het eerste en het tweede lid van artikel 318, WIB/92, toont dus afdoende aan:

- dat er geen enkele reden is waarom de belastingbeamten geen kennis kunnen nemen van nominatieve documenten bij de controle van de fiscale situatie van een bank of een soortgelijke instelling;
- dat het gebruik van deze gegevens voor het belasten van de cliënten van de bank of de financiële instelling uitdrukkelijk is verboden;
- dat alleen in zeer duidelijk afgabakende omstandigheden en met naleving van bepaalde inhoudelijke en vormvoorwaarden, inlichtingen mogen worden ingezameld bij deze instellingen om hun cliënten te belasten.

In principe mag de toepassing van deze wetsbepaling dus geen problemen opleveren.

Vanwege de houding van de banksector is dat echter niet altijd het geval. Dit interpretatieve amendement streeft daarom naar de juiste toepassing van artikel 318, WIB/92, door elke twijfel over de inhoud ervan weg te nemen.

Nr. 113 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 8ter (nieuw)

Een artikel 8ter (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 8ter. — Artikel 318, tweede lid, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

«*Indien het op basis van de artikelen 315, 315bis en 316 uitgevoerd onderzoek bij een in het eerste lid bedoelde instelling of bij enige andere belastingplichtige, evenwel concrete elementen aan het licht brengt*

tant de présumer l'existence ou la préparation d'un mécanisme de fraude fiscale, le directeur général de l'administration qui a effectué l'enquête peut, avec l'accord conjoint de l'administrateur général des impôts et de l'administrateur général adjoint des impôts, prescrire à un fonctionnaire du grade d'inspecteur au moins, de relever dans les comptes, livres et documents de l'établissement, les renseignements permettant de compléter l'enquête et de déterminer les impôts dus par ce client. »

Justification

Il s'agit d'une disposition interprétative qui confirme la faculté ouverte à l'administration qui contrôle les impôts sur les revenus de procéder auprès des établissements de change et de crédit à une enquête complémentaire lorsque, quelle qu'en soit la provenance, elles disposent d'éléments concrets qui l'autorisent à présumer l'existence ou la préparation d'un mécanisme de fraude fiscale déterminé dans le chef de ces établissements, ces renseignements complémentaires permettront une imposition correcte dans le chef du client de l'établissement de crédit.

Actuellement, en effet, certains établissements défendent une interprétation restrictive de cet article qui tend à considérer qu'il doit être lu en étroite corrélation avec le texte du § 1er limité à certains établissements, alors que le § 2 a une portée plus générale puisqu'il vise les éléments recueillis auprès de n'importe quel contribuable en application des articles 315, 315bis et 316.

N° 114 DE M. HOTYAT

Art. 8*quater* (nouveau)

Insérer un article 8*quater* (nouveau), rédigé comme suit :

*«Art. 8*quater*. — L'article 319bis, du même Code, doit être interprété comme suit :*

«Les fonctionnaires chargés du recouvrement disposent de tous les pouvoirs d'investigation prévus par le présent code, y compris à l'égard des établissements visés à l'article 318 CIR/92 en vue d'établir la situation patrimoniale du débiteur pour assurer le recouvrement des impôts et des précomptes dus en principal et additionnels, des accroissements d'impôts et des amendes administratives, des intérêts et frais. »

Justification

Dans le cadre de leur mission de recouvrement, il importe de préciser que les agents de l'administration des contributions directes ne peuvent se voir opposer certaines réserves à l'obligation de communication, lorsque les éléments qu'ils ont l'intention de recueillir visent à établir la situation patrimoniale d'un débiteur d'impôt, à l'exclusion de toute utilisation aux fins de détermination de l'imposition dans le chef dudit débiteur.

die het bestaan of de voorbereiding van een mechanisme van belastingontduiking kunnen doen vermoeden, kan de directeur-generaal van de administratie die het onderzoek heeft uitgevoerd, met de gezamenlijke toestemming van de administrateur-generaal van de belastingen en de adjunct-administrateur-generaal van de belastingen, een ambtenaar met de graad van ten minste inspecteur ermee belasten uit de rekeningen, boeken en documenten van de instelling inlichtingen te putten die het mogelijk maken het onderzoek te voltooien en de door deze cliënt verschuldigde belastingen te bepalen. »

Verantwoording

Het gaat om een interpretatieve bepaling die bevestigt dat de administratie die de belastingen op de inkomsten controleert, de mogelijkheid heeft om bij wisselkantoren en kredietinstellingen een aanvullende onderzoek in te stellen wanneer zij over concrete aanwijzingen beschikt aan de hand waarvan vermoed kan worden dat die instellingen met het oog op belastingontduiking constructies opzetten of hebben opgezet, ongeacht de herkomst van die aanwijzingen. Die aanvullende inlichtingen zullen het mogelijk maken de klant van de kredietinstelling correct te belasten.

Bepaalde instellingen verdedigen thans immers een restrictieve interpretatie van dit artikel, nl. dat het samengelezen moet worden met § 1, die beperkt is tot bepaalde instellingen terwijl § 2 een meer algemene strekking heeft aangezien het hier gaat om het inzamelen van gegevens bij ongeacht welke belastingplichtige met toepassing van de artikelen 315, 315bis en 316.

Nr. 114 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 8*quater* (nieuw)

Een artikel 8*quater* (nieuw) invoegen, luidende :

*«Art. 8*quater*. — Artikel 319bis van hetzelfde Wetboek moet als volgt geïnterpreteerd worden :*

«De met de invordering belaste ambtenaren beschikken over alle onderzoeksbevoegdheden bepaald in dit wetboek, ook ten aanzien van de in artikel 318 WIB/92 bedoelde instellingen, teneinde de vermogenssituatie van de schuldenaar te bepalen met het oog op het invorderen van de belasting en de voorheffingen verschuldigd in hoofdsom en opcentiemen, van de belastingverhogingen en administratieve boeten, van de interesses en van de kosten. »

Verantwoording

Het is belangrijk te bepalen dat de ambtenaren van de belastingadministratie in het kader van hun invorderingsopdracht niet geconfronteerd mogen worden met beperkingen van de mededelingsverplichting, wanneer de gegevens die zij willen inzamelen ertoe strekken de vermogenssituatie van de schuldenaar van de belastingen te bepalen. De gegevens mogen niet gebruikt worden om de belastingen te bepalen welke die schuldenaar verschuldigd is.

S'il importe que cet article 319bis ne puisse être utilisé afin de contourner le prescrit de l'article 318 CIR/92, il est tout aussi légitime que, dans le cadre de sa mission spécifique de recouvrement, l'administration des contributions directes ne puisse se voir opposer par les établissements visés à l'article 318 CIR/92 un devoir de réserve non institué à cette fin.

Nº 115 DE M. HOTYAT

Art. 10bis (nouveau)

Insérer un article 10bis(nouveau), rédigé comme suit:

«*Art. 10bis. — À l'article 333 du même Code, il est ajouté un nouvel alinéa, rédigé comme suit:*

«*Les investigations peuvent aussi être effectuées pendant la période d'un an visée à l'article 358, § 2, CIR 1992, à condition que l'administration ait notifié préalablement, dans un délai de deux mois, à compter de la date de prise de cours du délai de douze mois, par écrit et de manière précise, les éléments recueillis en application de l'article 358, § 2, CIR 1992. Cette notification est prescrite à peine de nullité de l'imposition.*»

Justification

Malgré l'accroissement de l'échange d'informations notamment entre les administrations de différents pays, l'établissement de l'impôt reste délicat dans les cas présentement visés de l'article 358, § 2. En effet, les informations recueillies peuvent l'être après l'écoulement d'un certain temps. Ainsi par exemple, le rythme de circulation des informations échangées entre différents pays dépend de chaque administration et varie fortement de l'une à l'autre.

Faute de pouvoirs d'investigations, les informations dont question risquent souvent soit d'être inutilisables, soit de conduire à des taxations mal fondées.

Il est donc nécessaire de relancer les investigations, afin d'avoir une taxation correcte tant à l'avantage de l'administration qu'à celui du contribuable.

Nº 116 DE M. HOTYAT

Art. 45bis (nouveau)

Insérer un article 45bis(nouveau), rédigé comme suit:

«*Art. 45bis. — À l'article 462 du même Code, les mots «le juge saisi de l'action publique doit» sont remplacés par les mots «le juge saisi de l'action publique peut.»*»

Justification

Dans le cadre du projet de loi portant réforme des impôts (doc. parl. Chambre, 61/62, n° 264/1), on pouvait consulter en annexe

Het is weliswaar belangrijk dat dit artikel 319bis niet kan worden gebruikt om artikel 318 WIB/92 te omzeilen maar het is even gewettigd dat tegen de administratie van de directe belastingen, in het kader van haar specifieke invorderingsopdracht, geen voorbehoud kan worden gemaakt door de in artikel 318 WIB/92 bedoelde instellingen. Dat recht van voorbehoud is immers niet met dat doel ingesteld.

Nr. 115 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 10bis (nieuw)

Een artikel 10bis (nieuw) invoegen, luidende:

«*Art. 10bis. — Artikel 333 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een nieuw lid, luidende:*

«*De onderzoeken mogen ook worden verricht tijdens de periode van een jaar bedoeld in artikel 358, § 2, WIB 1992, op voorwaarde dat de administratie vooraf, binnen twee maanden te rekenen van de datum waarop de termijn van twaalf maanden ingaat, schriftelijk en duidelijk kennis heeft gegeven van de gegevens die zijn ingewonnen met toepassing van artikel 358, § 2, WIB 1992. Is er geen kennisgeving, dan is de aanslag nietig.*»

Verantwoording

Ondanks het feit dat de belastingdiensten van de verschillende landen steeds meer gegevens uitwisselen, blijft het vestigen van de aanslag in de gevallen bedoeld in artikel 358, § 2, een delicate zaak. Informatie wordt immers vaak pas ingezameld na verloop van tijd. Het tempo waarin informatie wordt uitgewisseld tussen verschillende landen hangt af van het betrokken bestuur en verschilt van geval tot geval zeer sterk.

Wanneer de onderzoeksbevoegdheden ontoereikend zijn, dreigt de ingezamelde informatie vaak niet bruikbaar te zijn of tot een ongegronde aanslag te leiden.

Het is dus noodzakelijk nieuw onderzoek in te stellen teneinde de aanslag correct te kunnen bepalen. Dat is zowel in het voordeel van de fiscus als in dat van de belastingplichtige.

Nr. 116 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 45bis (nieuw)

Een artikel 45bis (nieuw) invoegen, luidende:

«*Art. 45bis. — In artikel 462 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «moet de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is» vervangen door de woorden «kan de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is.»*»

Verantwoording

Als bijlage bij het wetsontwerp houdende hervorming van de inkomstenbelastingen (Stuk Kamer, 61/62, nr. 264/1) gingen de

II les rapports de la commission d'étude de la répression pénale de la fraude fiscale et l'appréciation à laquelle celle-ci était arrivée pour ce qui concerne les relations entre procédure fiscale et procédure pénale. Déjà à l'époque, la problématique de la lutte contre la fraude fiscale était aiguë et il fut décidé, pour des raisons relatives à l'efficacité et à la rapidité de la réponse à donner à un tel phénomène, d'offrir la faculté au juge pénal de surseoir à statuer sur l'action publique dont il était saisi lorsqu'à son estime une solution à un litige fiscal devait lui permettre de se prononcer sur la prévention dont il avait l'examen.

Lors de l'adoption de la loi du 4 août 1986, dite charte du contribuable, il fut décidé, pour des motifs tirés d'une nécessaire cohérence des décisions fiscales et pénales, ainsi que pour assurer la sécurité juridique du contribuable, de remplacer le terme «peut» par le terme «doit» (doc. 310, Chambre, 85/86, n° 1). Ce changement de vocabulaire a eu un effet pratique immédiat, la suspension systématique des procès pénaux menés dans le domaine de la fraude fiscale, ainsi qu'une interprétation extensive de la nature des contestations fiscales emportant la surséance à statuer(1).

Si certains soutiennent que cette modification a eu pour effet de sécuriser le contribuable, on peut lui reprocher diverses conséquences :

1. L'usage à effet dilatoire de cette exception de surséance.

2. Compte tenu de la longueur des délais pour clôturer la procédure fiscale, mais aussi les instructions en matière financières (exemple : appel aux experts), la condamnation pénale éventuelle intervient de nombreuses années après les faits et, dans ce cas, peut être inopportun.

3. La tentation, légitime, d'arriver à un accord au niveau de l'administration fiscale empêche la poursuite de l'action pénale, faute de vider la contestation.

Bref, un ensemble de conséquences qui rend inopportun, caduque, l'impact dissuasif qu'une condamnation pénale comporte.

On remarque que ces conséquences ne sont présentes que dans les mécanismes de fraude de grande envergure, ou associés dans des mécanismes complexes liés au grand banditisme. Ce sont évidemment ces phénomènes qu'il convient d'appréhender en remplaçant le terme «doit» par le terme «peut».

Cette modification augmentera le pouvoir d'appréciation du juge pénal et, en ce qui concerne la politique criminelle à mener par les parquets, pourrait faire l'objet d'une directive du collège des procureurs généraux.

N° 117 DE M. HOTYAT

Art. 48bis (nouveau)

Insérer un article 48bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 48bis. — À l'article 74, § 4, du même Code, les mots «le juge saisi de l'action publique doit» sont remplacés par les mots «le juge saisi de l'action publique peut.»

Justification

Voir justification de l'amendement n° 116.

(1) Tribunal Bruxelles, 29 juin 1988 — JDF 1989, p. 177; Tribunal Bruxelles, 27 mars 1992 — JDF 1992, p. 307; cour d'appel Bruxelles, 25 juin 1993 — JDF 1993, p. 249.

verslagen van de «Commissie voor de studie van de strafrechtelijke betrekking van de belastingontduiking», waarin deze onder andere haar oordeel gaf over de relatie tussen de fiscale en de strafrechtelijke procedure. Toen al werd een felle strijd geleverd tegen belastingontduiking en omwille van de efficiëntie en de snelle bestraffing van dit fenomeen werd besloten om de strafrechter bij wie de strafvordering aanhangig is toe te staan zijn uitspraak uit te stellen indien hij van oordeel was dat de oplossing van een fiscaal geschil zijn uitspraak kon beïnvloeden.

Bij de goedkeuring van de wet van 4 augustus 1986, het zogenaamde handvest van de belastingplichtige, werd met het oog op de noodzakelijke samenhang tussen de fiscale en de strafbeslissingen en omwille van de rechtszekerheid van de belastingplichtige, besloten het woord «kan» te vervangen door het woord «moet» (stuk Kamer, 310, 85/86, nr. 1). Deze wijziging had in de praktijk onmiddellijk tot gevolg dat strafprocedures op het vlak van belastingontduiking systematisch werden opgeschort en dat een zeer ruime opvatting werd gehanteerd over de fiscale geschillen die aanleiding konden geven tot die opschorting(1).

Hoewel sommigen beweren dat deze wijziging de belastingplichtige meer rechtszekerheid biedt, moet toch worden gewezen op de negatieve gevolgen ervan :

1. het gebruik van deze mogelijkheid tot opschorting als vertragingmanoeuvre;

2. de termijnen om een fiscale procedure af te sluiten zijn lang en het onderzoek in financiële aangelegenheden kan ook aansluiten (bijvoorbeeld door het inschakelen van deskundigen); daaroor kan de strafrechtelijke veroordeling jaren na de feiten worden uitgesproken, wat niet opportuun is;

3. Het terechte streven naar een akkoord met de belastingdiensten maakt het voortzetten van de strafvordering onmogelijk omdat het geschil daardoor de facto ophoudt te bestaan.

Kortom, dat zijn gevolgen die het ontradende effect van een strafrechtelijke veroordeling afzwakken of zelfs teniet doen.

Deze gevolgen gelden alleen bij grootscheepse fraudeconstructies of ingewikkelde constructies die verband houden met zware criminaliteit. Uiteraard zijn dát de fenomenen die moeten worden bestreden door het woord «moet» te vervangen door het woord «kan».

Deze wijziging geeft de strafrechter een ruimere beoordelingsbevoegdheid en het college van procureurs-generala kan een richtlijn opstellen over het crimineel beleid dat de parketten in dat verband moeten voeren.

Nr. 117 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 48bis (nieuw)

Een artikel 48bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 48bis. — In artikel 74, § 4, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «moet de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is» vervangen door de woorden «kan de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is.»

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 116.

(1) Rechtbank Brussel, 29 juni 1988 — JDF 1989, blz. 177; rechtbank Brussel, 27 maart 1992 — JDF 1992, blz. 307; hof van beroep te Brussel, 25 juni 1993 — JDF 1993, blz. 249.

Nº 118 DE M. HOTYAT

Art. 59bis (nouveau)

Insérer un article 59bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 59bis. — À l'article 93quaterdecies, du même Code, il est inséré un § 4, rédigé comme suit:

«§ 4. Les officiers du ministère public près les cours et tribunaux qui sont saisis d'une affaire pénale dont l'examen fait apparaître des indices sérieux de fraude en matière de taxe sur la valeur ajoutée, en informeront le ministre des Finances, après avoir obtenu l'autorisation expresse du procureur général ou de l'auditeur général. »

Justification

Ce § 4 est le pendant de l'article 327, § 4, CIR 1992, qui prévoit une procédure d'information similaire dans le domaine des impôts directs.

Le domaine de la TVA n'étant pas exempt de la mise en place de mécanismes frauduleux(1), il s'indique d'introduire dans le Code de la TVA une disposition identique à celle applicable en impôts directs.

Cette disposition permet d'assurer la cohérence au niveau fiscal des démarches et actions menées au niveau judiciaire.

Nº 119 DE M. HOTYAT

Art. 60bis (nouveau)

Insérer un article 60bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 60bis. — À l'article 207septies, § 4, du même Code, les mots «le juge saisi de l'action publique doit», sont remplacés par les mots «le juge saisi de l'action publique peut. »

Justification

Voir justification de l'amendement nº 116.

Nº 120 DE M. HOTYAT

Art. 65bis (nouveau)

Insérer un article 65bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 65bis. — À l'article 289 du même Code, les paragraphes suivants sont ajoutés:

«§ 4. Les officiers du ministère public près les cours et tribunaux qui sont saisis d'une affaire pénale

Nr. 118 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 59bis (nieuw)

Een artikel 59bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 59bis. — In artikel 93quaterdecies van hetzelfde Wetboek wordt een § 4 ingevoegd, luidende:

«§ 4. De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken waarbij een strafzaak aanhangig is, waarvan het onderzoek ernstige aanwijzingen van ontduiking inzake BTW aan het licht brengt, moeten de minister van Financiën hierover inlichten, nadat zij van de procureur-generaal of van de auditeur-generaal uitdrukkelijk verlof daartoe hebben gekregen. »

Verantwoording

Deze § 4 is de tegenhanger van artikel 327, § 4, WIB 1992, dat voorziet in een soortgelijke informatieplicht op het gebied van de directe belastingen.

Daar er ook in de BTW-sector vaak fraudegevallen zijn(1), is het wenselijk in het BTW-wetboek dezelfde bepaling in te voegen als die welke van toepassing is voor de directe belastingen.

Die bepaling zorgt ervoor dat de stappen en acties die het gerecht onderneemt, op fiscaal gebied coherent zijn.

Nr. 119 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 60bis (nieuw)

Een artikel 60bis (nieuw) invoegen luidende:

«Art. 60bis. — In artikel 207septies, § 4, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «moet de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is» vervangen door de woorden «kan de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is. »

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 116.

Nr. 120 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 65bis (nieuw)

Een artikel 65bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 65bis. — Artikel 289 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende paragrafen:

«§ 4. De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken waarbij een strafzaak

(1) Par exemple, les carrousels TVA.

(1) Bijvoorbeeld de BTW-carroussels.

dont l'examen fait apparaître des indices sérieux de fraude en matière de droits d'enregistrement, en informeront le ministre des Finances, après avoir obtenu l'autorisation expresse du procureur général ou de l'auditeur général.

§ 5. La Commission bancaire et financière informe immédiatement le ministre des Finances lorsqu'elle constate qu'un organisme dont elle assure le contrôle a mis en place un mécanisme particulier qui a pour but ou pour effet d'encourager la fraude fiscale dans le chef de tiers.

§ 6. L'Office de contrôle des assurances informe immédiatement le ministre des Finances lorsqu'il constate qu'un organisme dont il assure le contrôle a mis en place un mécanisme particulier qui a pour but ou pour effet d'encourager la fraude fiscale dans le chef de tiers. »

Justification

Cet amendement a pour but de mettre en concordance le Code des droits d'enregistrement avec les modifications apportées par le présent projet au Code des impôts sur les revenus 1992. Ceci par identité de motifs.

Nº 121 DE M. HOTYAT

Art. 67bis (nouveau)

Insérer un article 67bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 67bis. — Introduire dans le même Code, un nouveau chapitre XVIII, rédigé comme suit:

«Chapitre XVIII: Dispositions communes à tous les impôts.

Art. 146ter. — § 1er. Les services administratifs de l'État, y compris les parquets et les greffes des cours et tribunaux, les administrations des provinces et des communes, ainsi que les organismes et établissements publics sont tenus, lorsqu'ils en sont requis par un fonctionnaire de l'une des administrations de l'État chargées de l'établissement ou du recouvrement des impôts, de lui fournir tous renseignements en leur possession, de lui communiquer, sans déplacement, tous actes, pièces, registres et documents quelconques qu'ils détiennent et de lui laisser prendre tous renseignements, copies ou extraits, que ledit fonctionnaire juge nécessaires pour assurer l'établissement ou la perception des impôts perçus par l'État.

Par organismes publics, il faut entendre, au sens de la présente loi, les institutions, sociétés, associations,

aanhangig is, waarvan het onderzoek ernstige aanwijzingen van ontduiking inzake registratierechten aan het licht brengt, moeten de minister van Financiën hierover inlichten, nadat ze van de procureur-generaal of van de auditeur-generaal uitdrukkelijk verlof daartoe hebben gekregen.

§ 5. De Commissie voor het bank- en financie-wezen licht onmiddellijk de minister van Financiën in wanneer zij vaststelt dat een instelling waarover zij de controle uitoefent, een bijzonder mechanisme heeft opgezet dat tot doel of tot gevolg heeft derden aan te moedigen belastingen te ontduiken.

§ 6. De Controleldienst voor de verzekeringen licht onmiddellijk de minister van Financiën in wanneer hij vaststelt dat een instelling waarover hij de controle uitoefent, een bijzonder mechanisme heeft opgezet dat tot doel of tot gevolg heeft derden aan te moedigen belastingen te ontduiken. »

Verantwoording

Dit amendement heeft tot doel het Wetboek der registratierechten in overeenstemming te brengen met de wijzigingen die door dit ontwerp zijn aangebracht in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992. De wijzigingen in beide wetboeken worden op dezelfde manier verantwoord.

Nr. 121 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 67bis (nieuw)

Een artikel 67bis (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 67bis. — In hetzelfde Wetboek wordt een nieuw hoofdstuk XVIII ingevoegd, luidende :

«Hoofdstuk XVIII: Aan alle belastingen gemene bepalingen.

Art. 146ter. — § 1. De bestuursdiensten van de Staat, met inbegrip van de parketten en de griffies van de hoven en rechtbanken, de besturen van de provincies en de gemeenten zomede de openbare instellingen en inrichtingen, zijn gehouden, wanneer zij daartoe worden aangezocht door een ambtenaar van een van de besturen van de Staat belast met de vestiging of de invordering van de belastingen, hem alle in hun bezit zijnde inlichtingen te verstrekken, hem ter plaatse inzage te verlenen van alle in hun bezit zijnde akten, stukken, registers en bescheiden van welke aard ook en hem alle inlichtingen, afschriften of uittreksels te laten nemen, die de bedoelde ambtenaar nodig acht voor de vestiging of de invordering van de door de Staat geheven belastingen.

Onder openbare instellingen in de zin van deze wet moet worden verstaan de instellingen, maatschap-

établissements et offices à l'administration desquels l'État participe, auxquels l'État fournit une garantie, sur l'activité desquels l'État exerce une surveillance ou dont le personnel de direction est désigné par le gouvernement, sur sa proposition ou moyennant son approbation.

Toutefois, les actes, pièces, registres et documents ou renseignements relatifs à des procédures judiciaires, ne peuvent être communiqués sans l'autorisation expresse du procureur général ou de l'auditeur général.

Le premier alinéa n'est pas applicable à l'Office des chèques postaux, à l'Institut national de statistique, ni aux établissements de crédit. D'autres dérogations à cette disposition peuvent être apportées par des arrêtés royaux contresignés par le ministre des Finances.

§ 2. Tout renseignement, pièce, procès-verbal ou acte découvert ou obtenu dans l'exercice de ses fonctions, par un agent d'une administration fiscale de l'État, soit directement, soit par l'entremise d'un des services désignés ci-dessus, peut-être invoqué par l'État pour la recherche de toute somme due en vertu des lois d'impôts.

§ 3. Tout agent d'une administration fiscale de l'État, régulièrement chargé d'effectuer chez une personne physique ou morale un contrôle ou une enquête se rapportant à l'application d'un impôt déterminé, est, de plein droit, habilité à prendre, rechercher ou recueillir tous renseignements propres à assurer l'exacte perception de tous autres impôts dus par cette personne.

§ 4. Les officiers du ministère public près les cours et tribunaux qui sont saisis d'une affaire pénale dont l'examen fait apparaître des indices sérieux de fraude en matière de droits de succession, en informeront le ministre des Finances, après avoir obtenu l'autorisation expresse du procureur général ou de l'auditeur général.

§ 5. La Commission bancaire et financière informe immédiatement le ministre des Finances lorsqu'elle constate qu'un organisme dont elle assure le contrôle a mis en place, un mécanisme particulier qui a pour but ou pour effet d'encourager la fraude fiscale dans le chef de tiers.

§ 6. L'Office de contrôle des assurances informe immédiatement le ministre des Finances lorsqu'il constate qu'un organisme dont il assure le contrôle a mis en place un mécanisme particulier qui a pour but ou pour effet d'encourager la fraude fiscale dans le chef de tiers.

§ 7. Cet article est d'application à tous impôts établis par le présent code. »

pijken, verenigingen, inrichtingen en diensten welke de Staat mede beheert, waaraan de Staat een waarborg verstrekt, op de werkzaamheden waarvan de Staat toezicht uitoefent of waarvan het directiepersoneel wordt aangewezen door de regering, op haar voordracht of met haar goedkeuring.

Van de akten, stukken, registers, bescheiden of inlichtingen in verband met de rechtspleging mag evenwel geen inzage worden verleend zonder uitdrukkelijk verlof van de procureur-generaal of de auditeur-generaal.

Het eerste lid is niet van toepassing op het Bestuur der Postcheques en het Nationaal Instituut voor de Statistiek, noch op de kredietinstellingen. Koninklijke besluiten die medeondertekend zijn door de minister van Financiën kunnen voorzien in andere afwijkingen van die bepaling.

§ 2. Elke inlichting, elk stuk, elk proces-verbaal of elke akte, in het uitoefenen van zijn functie ontdekt of verkregen door een ambtenaar van een fiscaal staatsbestuur, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een der hierboven vermelde diensten, kan door de Staat worden ingeroepen voor het opsporen van elke krachtens de belastingwetten verschuldigde som.

§ 3. Elke ambtenaar van een fiscaal staatsbestuur, regelmatig belast met een controle of een onderzoek in verband met de toepassing van een bepaalde belasting bij een natuurlijke of een rechtspersoon, is van rechtswege gemachtigd alle inlichtingen te nemen, op te zoeken of in te zamelen welke de juiste heffing van alle door deze persoon verschuldigde andere belastingen kunnen verzekeren.

§ 4. De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken waarbij een strafzaak aanhangig is, waarvan het onderzoek ernstige aanwijzingen van ontruiking inzake successierechten aan het licht brengt, moeten de minister van Financiën hierover inlichten, nadat ze van de procureur-generaal of de auditeur-generaal uitdrukkelijk verlof daartoe hebben gekregen.

§ 5. De Commissie voor het bank- en financieelwezen licht onmiddellijk de minister van Financiën in wanneer zij vaststelt dat een instelling waarover zij de controle uitoefent, een bijzonder mechanisme heeft opgezet dat tot doel of tot gevolg heeft derden aan te moedigen belastingen te ontruiken.

§ 6. De Controleldienst der verzekeringen licht onmiddellijk de minister van Financiën in wanneer hij vaststelt dat een instelling waarover hij de controle uitoefent een bijzonder mechanisme heeft opgezet dat tot doel of tot gevolg heeft derden aan te moedigen belastingen te ontruiken.

§ 7. Dit artikel is van toepassing op alle belastingen die door dit Wetboek gevestigd worden. »

Justification

La *ratio legis* de cet amendement est la même que celle des amendements n°s 118 et 120. Il s'agit d'uniformiser pour l'ensemble des codes fiscaux l'organisation de la circulation et de la fourniture d'informations utiles à l'établissement de l'impôt.

Nº 122 DE M. HOTYAT

Art. 75bis (nouveau)

Insérer un article 75bis (nouveau), rédigé comme suit:

«Art. 75bis. — À l'article 207nonies, § 4, du même Code, les mots «le juge saisi de l'action publique doit» sont remplacés par les mots «le juge saisi de l'action publique peut.»

Justification

Voir justification de l'amendement n° 116.

Robert HOTYAT.

Verantwoording

De *ratio legis* van dit amendement is dezelfde als voor de amendementen nrs. 118 en 120. Het is van belang om voor alle fiscale wetboeken een eenvormige regeling uit te werken voor de mededeling van informatie die nuttig is voor het vestigen van de belasting.

Nr. 122 VAN DE HEER HOTYAT

Art. 75bis (nieuw)

Een artikel 75bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 75bis. — In artikel 207nonies, § 4, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «moet de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is» vervangen door de woorden «kan de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is.»

Verantwoording

Zie verantwoording bij amendement nr. 116.